

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	754	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία του Φύλου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό/Γενικού Υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (μέσω γραπτής εργασίας στα αγγλικά ή στα γαλλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν και να ερμηνεύουν τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις και ρευμάτων της κοινωνιολογίας του φύλου και της απο-αποικιοκρατικής φεμινιστικής σκέψης, εντοπίζοντας τις ιδιαίτερες διαστάσεις και τις διασυνδέσεις με ιστορικά, πολιτισμικά και κοινωνικά πλαίσια. • Να κρίνουν κριτικά τις θέσεις και τις θεωρίες σχετικά με το φύλο, όπως τον δομολειτουργισμό, τη θεωρία της Φραγκφούρτης και τις μεταδομιστικές προσεγγίσεις, αξιολογώντας την εφαρμογή τους σε διαφορετικά πολιτισμικά και κοινωνικά περιβάλλοντα, ειδικά από απο-αποικιοκρατική σκοπιά. • Να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τις διαστάσεις της καταπίεσης και των διακρίσεων βάσει του φύλου, της φυλής, της τάξης, της σεξουαλικότητας και άλλων κοινωνικών καταστάσεων, εστιάζοντας στις διασταυρούμενες ανισότητες και στη δυναμική αντίστασης. • Να ερμηνεύουν την ιστορική εξέλιξη των φεμινιστικών και κοινωνιολογικών ρευμάτων, κατανοώντας πώς το φύλο ως ταυτότητα και οι κοινωνικές πρακτικές διαμορφώθηκαν μέσα από ιστορικές και πολιτισμικές διεργασίες, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποικιοκρατική διάσταση.

- **Να εφαρμόζουν θεωρητικά εργαλεία και κριτικές προσεγγίσεις** στην ανάλυση κοινωνικών φαινομένων που σχετίζονται με το φύλο, την ταυτότητα, και την αντίσταση, ειδικά σε διαδικασίες απο-αποικιοποίησης, και να προτείνουν πιθανές λύσεις ή προσεγγίσεις για την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης.
- **Να αξιολογούν και να σχολιάζουν κριτικά ντοκιμαντέρ, κείμενα και επιστημονικές εργασίες**, εντοπίζοντας τις βασικές θέσεις, επιχειρήματα και θεωρητικές διαστάσεις, και να συμβάλλουν σε ανοιχτό διάλογο σχετικά με τις προκλήσεις και τους στόχους της κοινωνιολογίας του φύλου.
- **Να αναπτύσσουν ικανότητες συστημικής και διακειμενικής ανάλυσης** σχετικά με τις διασταυρούμενες μορφές καταπίεσης και αντίστασης, συμμετέχοντας ενεργά σε συζητήσεις και εργασίες με κριτική σκέψη και προσεγγίσεις σεβασμού και διαλόγου.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
 Λήψη αποφάσεων
 Αυτόνομη εργασία
 Ομαδική εργασία
 Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
 Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας
 και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

 Άλλες...

- **Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών:** αναζήτηση επιστημονικών πηγών, ανάλυση θεωριών και σύνθεση ιδεών γύρω από το φύλο, την έμφυλη ανισότητα και τις κοινωνικές δομές, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνολογικές πλατφόρμες, βιβλιογραφία και εργαλεία.
- **Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις:** Εργασία σε διαθεματικό και διεπιστημονικό περιβάλλον πάνω σε ποικιλία κειμένων από διαφορετικές πηγές για την κατανόηση πολύπλοκων θεμάτων που σχετίζονται με τις έμφυλες-φυλετικές και ταξικές ανισότητες
- **Λήψη αποφάσεων:** Η κριτική και ο διάλογος ως μέσο στη δημιουργία χρήσιμων εργαλείων για την καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων
- **Αυτόνομη εργασία:** Η αυτόνομη ερευνητική δραστηριότητα ως μέσο στην μελέτη και την παραγωγή θεωρητικού και πρακτικού έργου
- **Ομαδική εργασία:** Οι συζητήσεις, ομαδικές παρουσιάσεις για συνεργασία και συλλογική διαχείριση
- **Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον:** Η ποικιλία θεμάτων και προσεγγίσεων, από την κοινωνιολογία μέχρι τη (από-αποικιοκρατική) τρανς-ίντερσεξ-φεμινιστική θεωρία και τις σπουδές φύλου, θα καταστήσει το μάθημα κατάλληλο για εργασία σε διεπιστημονικά και διαθεματικά πλαίσια
- **Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών:** Η προώθηση θεωρητικών προβληματισμών και η κριτική σκέψη θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών και ερευνητικών προσεγγίσεων.
- **Σεβασμός στην πολυπολιτισμικότητα:** Οι συζητήσεις, η ανάλυση και η εμβάθυνση σε θεωρίες θα καλλιεργήσουν την ικανότητα κριτικής σκέψης και αυτοκριτικής στάσης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εξερευνώντας τις διάφορες έννοιες της εξουσίας και της ερμηνείας-ταξινόμησης της ζωής, το φύλο αναλύεται σε σχέση με διαφορετικές κοινωνιολογικές σχολές, με στόχο την κατανόηση των συνδέσεων μεταξύ της ταυτότητας του φύλου και αυτών των σχολών σκέψης. Ο στόχος είναι να παρέχει μια εισαγωγική κατανόηση του πώς το φύλο έχει ερμηνευθεί και ερμηνεύεται από τις κοινωνιολογικές σχολές, καθώς και μέσα από την απο-αποικιοκρατική κοινωνιολογία. Δεν στοχεύει απλώς στη μελέτη μιας γενεαλογίας του φύλου, αλλά στην κατανόηση του γιατί καταλήγουμε στην ανάγκη για μια απο-αποικιοκρατική, διαθεματική, τρανς-ίντερσεξ και κούιρ φεμινιστική θεωρία και κοινωνιολογία. Στόχος είναι να αποκαλυφθούν οι

επικαλυπτόμενες μορφές καταπίεσης, ταξινόμησης και ανισότητας που συνεχίζουν να αναπτύσσονται και να διαιώνονται σήμερα, καθώς και να εξερευνηθεί η αντίσταση ενάντια σε αυτές τις μορφές καταπίεσης, μέσα και από τα θεωρητικά μας κοινωνιολογικά εργαλεία.

1^η Εβδομάδα: Παρουσίαση του Μαθήματος

2^η Εβδομάδα: Κριτική του Δομολειτουργισμού, του Κλασικού Μαρξισμού και της Βεμπεριανής Κοινωνιολογίας, μέσα από μια από-αποικιακή φεμινιστική θεωρία. Το πρώτο φεμινιστικό κύμα και η προβληματική της σιωπής των μαύρων, λεσβιακών, ίντερσεξ και τρανς θηλυκοτήτων και αρρενωποτήτων

3^η Εβδομάδα: Σχολή του Σικάγο, W.E.B. Du Bois, φυλετικά και άλλα έμφυλα μοντέλα πέρα από τη Δύση

4^η εβδομάδα: Κριτική θεωρία / Σχολή της Φραγκφούρτης. *Δεν γεννιέσαι Γυναίκα* – κριτική της πατριαρχίας και της εξουσίας

5^η εβδομάδα: Νεολειτουργισμός. Κοινωνιολογία της καθημερινότητας. Βιοϊατρικός λόγος, η παγκοσμιοποίηση του κοινωνικού φύλου και η λευκότητα

6^η εβδομάδα: Β' φεμινιστικό κύμα. Κοινωνικό φύλο και φεμινιστική κοινωνιολογία

7^η εβδομάδα: Γ' φεμινιστικό κύμα. Μεταδομισμός / Φουκωική θεωρία. Το φύλο που δεν είναι ούτε βιολογικό ούτε κοινωνικό

8^η εβδομάδα: Νεομαρξισμός / Ντελεζιανός μαρξισμός. Διαδρομές έμφυλων αντιστάσεων. «Τα σώματα χωρίς όργανα»

9^η εβδομάδα: Απο-αποικιακή φεμινιστική θεωρία και Απο-αποικιακή κοινωνιολογία

10^η εβδομάδα: (Μαύρη) λεσβιακή μετα-αποικιακή φεμινιστική θεωρία. Διασταυρούμενες ανισότητες-Διαθεματικός Φεμινισμός και το παράδειγμα Jineolojî

11^η εβδομάδα: Κουίρ, τρανς και ίντερσεξ απο-αποικιακή φεμινιστική θεωρία

12^η εβδομάδα: Παρακολούθηση ντοκιμαντέρ

13^η εβδομάδα: Ανακεφαλαίωση των θεματικών ενοτήτων του μαθήματος

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τις φοιτήτριες, τους φοιτητές, τα φοιτητά</p>													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="638 1491 970 1550">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="970 1491 1315 1550">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="638 1550 970 1585">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="970 1550 1315 1585">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1585 970 1653">Μελέτη εκτός μαθήματος</td> <td data-bbox="970 1585 1315 1653">75</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1653 970 1720">Προετοιμασία για τις εξετάσεις</td> <td data-bbox="970 1653 1315 1720">33</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1720 970 1787">Συμμετοχή στις εξετάσεις</td> <td data-bbox="970 1720 1315 1787">3</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1787 970 1899">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="970 1787 1315 1899">150 ώρες (6 ECTS)</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	39	Μελέτη εκτός μαθήματος	75	Προετοιμασία για τις εξετάσεις	33	Συμμετοχή στις εξετάσεις	3	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150 ώρες (6 ECTS)	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	39													
Μελέτη εκτός μαθήματος	75													
Προετοιμασία για τις εξετάσεις	33													
Συμμετοχή στις εξετάσεις	3													
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150 ώρες (6 ECTS)													
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης</p>	<p>Γλώσσα Αξιολόγησης: Ελληνική, Γαλλική και Αγγλική (στις περιπτώσεις υποψηφίων από την αλλοδαπή).</p>													

<p>Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p>	<p>Μέθοδοι Αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση (Ερώτηση ανάπτυξης δοκιμίου και ερωτήσεις σύντομης απάντησης).</p> <p>Κριτήρια Αξιολόγησης: Κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος.</p>
<p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

A) Εγχειρίδια του μαθήματος

Αθανασίου, Α. (2007). *Ζωή στο Όριο. Δοκίμια για το σώμα, το φύλο και τη βιοπολιτική*. Εκκρεμές.

Τζανάκη, Δ. (2025). *Καταργώντας το φύλο και την ευγονική. Ο Ελέφαντας είναι ακόμη ανάμεσα μας*. Ακυβέρνητες Πολιτείες.

Τζανάκη, Δ. & Κουρουτζας Χ. (2024). *Φύλο, Επιστήμη και Κοινωνία: Queer αναγνώσεις της (ανθρώπινης) υποτέλειας*. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-332>.

B) Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Butler, J. (2025). *Ποιος φοβάται το φύλο; Αλεξάνδρεια*.

Deleuze, G., & Guattari, F. (2016). *Ο Αντι-Οιδίπους. Καπιταλισμός και Σχιζοφρένεια (Πρώτο Βιβλίο)*. Πλέθρον.

Foucault, M. *Ιστορία της Σεξουαλικότητας 1. Η βούληση για γνώση*. Πλέθρον, Αθήνα 2011.

Go, J. (2016). *Post Colonial Thought and Social Theory*. Oxford University Press.

Go, J., & Lawson, G. (Eds.). (2017). *Global Historical Sociology*. Cambridge University Press.

Haraway, D. (1989). *Primate Visions: Gender, Race, and Nature in the World of Modern Science*. Verso Books.

Preciado, P. (2013). *Testo Junkie. Sex, Drugs and Biopolitics in the Pharmacopornographic Era*. Feminist Press.

Ρεθυμνιώτακη, Ε., Μαροπούλου, Μ., & Τσακιστράκη, Χ. (2016). *Φεμινισμός και Δίκαιο* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-713>

Τζανάκη, Δ. (2023). *Ίντερσεξ. Η κατασκευή και το καθεστώς αλήθειας του φύλου στη Δύση*. Διαλεκτική, 4, Ψηφίδες.

Vergès, F. (2022). *Ένας Φεμινισμός της Από-Αποικιοποίησης*. Τοποβόρος.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Φεμινιστινά
Culture-Borders-Gender/Studies
Marginalia
Jacobin
Multitudes
American Journal of Sociology
The Black Scholar
Meridians: feminism, race, transnationalism